

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Lyræ forma.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A Gratiis similitudinem præ se ferre videtur, pariq; cum iis illecebra homines illectare. Demumq; hæc illa videtur Amphionis Lyra, cui sponte saxa etiam paruisse perhibentur: cujus rei mentionem facit Apollonius Argonauticis, & Antimenidas primo, donatamq; Amphioni Lyram eam dicit à Musis, quamvis Diolcorides ab Apolline, à Musis tamen etiam Pherecydes Hist. lib. 10.

*Æ Amphion
&c Saxa
movere so-
no testudi-
nis Lib. 10
Historiarū.*

SEDATUS ANIMUS. CAP. X.

Ridiculum forte nostris videatur, si quis non unum hominem tantum armis instructum quippe Achillem cithara canentem pinxerit, verum & universum exercitum in aciem descendentem, ad citharæ modulos progredientem fecerit quoniam neque citharædi quicquam commune cum armis habere judicantur, neque milites, ferocesque homines ullam hodie liberalium artium disciplinam assequi dignantur. Verum si Lacedæmoniorum disciplinam & instituta respiciamus, invenimus eos ad Lyram cytharæque sonum acies instruxisse, rejeçtisque tubis, & classicis aliis, ad ejusmodi modulationis sonum pugnam inire solitos, id quod indicat illos sedatori quodam animo prælium aggredi consueße. Nam & Homerus strepitum & tumultum in congressu primo barbaris dedit, cum Græcos sensim & taciturnos progredi dixerit. Hanc tamen in Pompejo contationem reprehendit Cæsar, cum in Pharsalia victor evasisset.

HUMANA VITA. CAP. XI.

Qui vero per Lyram humana vitæ rationem exprimi dixerunt, tam eorum, quæ superius de sensibus, atque anima, deque mortalium institutis attulimus, rationem habuisse mihi videntur, quam etiam de naturæ nostræ conditione rem ipsam perpensis. Nam cum in Lyra septem discrimina vocum celebrari comperissent, humanæ vitæ tenorem eadem assidua agitari varietate animæ adverterunt: septima enim hebdomada mas in utero fabricatus existit: septima post partum hora manifestum aut vitæ aut mortis argumentum affert: septimo post die umbilicus astringitur, ac foli defecit, post bis septem manifestum est luminis indicium, post septies septem obtutus firmitas, atque cognitio. Videmus mox à mense septimo dentes pullulare, post bis septem sessionem esse tutam, post ter septem verborum articulationem, post quater septem incessum, post quinques septem lacris horrorem suboriri, post annos demum septem primoribus dentibus expulsi validiores enasci, ac perinde vocis sonum integrum fieri: secundo vero septenario pubescitiam, ac emittendæ genituræ facultatem, roburq; jam ad virilitatem spectare: tertio lanuginem, & crescendi finem: quarto robur, & membrorum plenitudinem. Quinta vero hebdomada, cum virium augmentum, quantum unicuique esse datur, absolutum sit, congruum nuptiarum tempus à Platone conscribi, quod septimo Legum habetur. Sexta autem, partes collectasque vires incolumes servat, ac prudentiæ vigorem affatum subministrat. Septima, diminutionem quippe virium, sed perfectum intellectus & rationis incrementum habet: quare soliti sunt milites ea ætate rude donari, & consiliis rebusque publicis adhiberi. Atque hæc de ratione Horatius ad Meccenatem scribit, se jam donatum rude: nam qui undenos Decembres quater jam, ut ipse de se dicit, expleverat, per septimam hebdomadam deferri jam ceperat. Octavo mox septenario perfectionem & in intellectu, & in ratione videre est, qualis major in unoquoq; jam sperari debeat. Nonus humanitatem ac mansuetudinem adducit. Decimus vitam finiendi plerumque desiderium: quæ omnia versibus elegiacis Solon luculentissime complexus est, Lyramq; suam ita temperavit, ut humanæ vitæ concentum, sonoramque vocalitatem anno septuagesimo terminaret, quem ubi mortales exceßerint, desipere jam, & corda modo hac modo illa subinde videntur aberrare. Neq; multum ab hujusmodi consideratione, quod Magnus Basilus per citharam corpus interpretatur: nam & alii Theologi Psalm. 57. *Exurgere psalterium & citharam*: per psalterium animam, per citharam corpus intelligi volunt, quod ita pluribus esse locis acceptum Euthymius observavit.

LYRÆ FORMA. CAP. XII.

SI quis vero Lyram, qua fuerit apud antiquos specie, intueri velit, non ignoret constare illam ex binis cornibus, jugo, testudineaq; testa: talem enim, ut in Amphione Philostrati est, Mercurius

Ffff

exco-

excogitavit, compegitque: qua posteaquam, ut ajunt, Apollinem & Musas honestavit, Amphionem A etiam, uti dictum superius, donavit. Cornua vero illa sublimipeta Caprea fuisse volunt, quibus Musici, antequam ligni usus ad hoc commodus haberetur, ad Lyras conficiendas uterentur. Ex lignis vero quæ Lyra apta censeantur, buxum maximè laudant, utpote quæ solida sit materia, & ad positionem aptissima. Potentiores huc ebum adhibuerunt. Rhæti atque Norici aceram arborem egregiè crispam exhibuere: utpote quæ mirificè colorum varietate delectet, quæque fissa non fallat, neque excavata diffiliat. *Elephas*, ait Philostratus, *nihil ad Lynam*. quocirca sciti viri neque animal ipsum magni quicquam faciunt, neque cornibus ejus utuntur, quâquam nostri. *pevine pulsat eburne*, libentissimè dixerint. Videtur vero natura ipsa opera perquam diligentissimè dedita, testudinis testam, ut huic inserviret usui, fabricasse, ita illam excavavit, & vas veluti quoddam vocum repercussioni collectionique præparavit: vacua quædam foramina hinc inde fecit, in quæ umbilici inferi possent, atque alter alteri apprimi: chordæ enim ex una parte, quippe in imo, quadræ suæ applicantur, ex altera umbilicis obvolvuntur. Atque hæc in illis ratio potissima consideratur, ut rectè in Lyram ductæ æquis inter se distent intervallis, & parallelos binæ quæque efficiant: quæ quidem species in hodiernis adhuc quodammodo refertur, quamvis cornua non in vacuum, ut olim, sed in ipsum Lyrae corpus inflectantur. Atque hæc ea quidem species de qua Græci scriptores, & Romani Græcos secuti, inventionis laudem partim in Mercurium, partim in alios conferunt. Sed Hebræorum literæ Tubalem appellant, qui primus omnium & hujusmodi instrumenti, & Musicæ inventor fuit. Sedenim quam Lyram à Mercurio inventam tradunt, trium tantum chordarum fuisse dicunt: voces enim ab eo trium instar temporum inventas ajunt, acutam quippe, gravem & mediam, prout tria tantum apud Ægyptios fuere tempora, æstas, hyems, & ver, singula quadrimestria. Sic ætati acutus sonus attributus, hiemi gravis, veri medius. Thebarum tamen portas ea ratione septem institutas Græci dicunt, ut totidem in Lyra tonos representarent. Et memorabile illud Emerepis Lacædemonii factum celebratur, qui cum Ephorus esset, cujus scilicet magistratus censura Græcia universa olim acquirerebat, Phrynidi Musico duas è novem chordas bipenni excidit, dicens, *Musice am ne depraves*: de quo nono Synopsiacæ apud Plutarchum. Adhæc ipsa hominis constitutio cum sit quatuor ex elementis, & anima, & quaternarius numerus multis de causis corpori competat, ternarius vero animæ de quo alibi copiosius: juncta hæc, & in concentum excitata omnem reddunt harmoniam, quæ tam ex operibus, quam ex cogitationibus nostris percipitur: ut non immerito humanam vitam tot septenarius variari paulo ante disputaverimus.

Testudinis testæ foramina. En. 1.6.

Mercurii Lyra.

Ab Amphione.

Quin. Enst. etiat Plus.

in Apoph. zbegmatu.

Chil. 4. cent. 3.

Μη κα κέγει ην σικηνη

DE FISTULA. CAP. XIII.

Facit ad hoc & fistula, ut chordis Lyra septem, ipsa quoque septem compa&æ cicutis: cujus forma conspicua est passim in Panos & Satyrorum manibus.

RESIPISCENTIA. CAP. XIV.

Fistula musica.

Hominem Ægyptii diu quidem mente captum, postea vero quasi somno excitatum, ad intelligentius officia redeuntem, & vitæ suæ jam modum imponentem significare si vellent, fistulam, inquit Horus, pingere consueverunt: hujus enim munus, animum ab odiosis & gravibus atque etiam impuris cogitationibus avertere, & curarum oblivionem, ut diceret Hesiodus, inducere, & ut exemplo Pythagoræ comprobatur, impotentiores etiam lascivientis animi sedare motus dum composita soni suavitate animi arbitrio suo versat & moderatur. Facit hoc ad illud Antiphanis, sive, ut alii Bionis, qui Bucolica scripsit, *αὐτὸς πηχάσθ' σέργα, πέλει δὲ τῆ ἐυμαρῆς ἔργον. Ἴν' ἰβὶ ψάλαμ' ἀμειν' ἐρῶς conjungere, quando non labor aut opus hoc magnum.*

ADULATIO. CAP. XV.

Eadem vero, ut alibi dictum, cum Cervo picta perniciosam indicat adulationem, ob historiam scilicet quæ super ea & Cervo fertur, animal id ejus suavitate modulisque mulceri, & ad stuporem usque delectari: unde accidat, ut dum Cervus intentior in eam incumbit, incauto illi ab alieno quoque mors inferatur.